

03.12.2012

Sj/6

§ 1378

Valtuutettu Arja Karhuvaaran toivomusponsi: esteetön pääsy kulttuuritapahtumiin ja aistivammaisten osallisuus pyritään turvaamaan erillisellä suunnitelmalla

HEL 2011-010813 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 14.12.2011 hyväksymän toivomusponnen (Arja Karhuvaara) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä erikseen tiedoksi myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 14.12.2011 hyväksymän toivomusponnen (Arja Karhuvaara) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä erikseen tiedoksi myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

Hyväksyessään 14.12.2011 Helsingin kaupungin kulttuuristrategian vuosiksi 2012 - 2017 kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

"Kaupunginvaltuusto edellyttää, että esteetön pääsy kulttuuritapahtumiin ja aistivammaisten mahdollisuus päästä osalliseksi pyritään turvaamaan erillisellä suunnitelmalla yhteistyössä helsinkiläisten vammaisjärjestöjen kanssa."

Kvston työjärjestyksen 24 §:n mukaan Khn on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi myös muille valtuutetuille.

Asiassa on saatu kulttuuri- ja kirjastolautakunnan (12.6.2012) ja sosiaalilautakunnan (21.8.2012) lausunnot.

Esittelijä toteaa, että kunnalla ja valtiolla on laaja yhteinen vastuu palvelujen tuottamisesta. Kulttuuritarjonnan suunnittelussa toteutetaan

saavutettavuuden periaatteita edistämällä kaikkien kaupunkilaisten mahdollisuutta osallistua ja käyttää kulttuuripalveluita mahdollisimman helposti ja esteettömästi. Saavutettavuuden turvaamiseen kuuluu sellaisten esteiden poistaminen, jotka liittyvät aisteihin, tiedotukseen, ymmärtämiseen, asenteisiin, fyysisiin tai taloudellisiin tekijöihin sekä päätöksentekoon.

Helsingin kaupunki edistää eri hallintokuntien yhteisin toimin monin tavoin vammaisten kaupunkilaisten mahdollisuuksia osallistua kulttuuritapahtumiin sekä tuottaa itse taidetta ja kulttuuria.

Kaupungin virastojen yhteinen Vammaispoliittinen selonteon (2010) valmistumista edelsi puolen vuoden mittainen selvitystyö, jossa eri virastojen nykytilanne esteettömyyden ja vammaispalvelujen osalta kartoitettiin saavutuksineen ja puutteineen. Yhdessä vammaisia henkilöitä edustavien järjestöjen kanssa selvitettiin, mitkä ovat Helsingin vammaispolitiikan keskeiset tavoitteet ja toiminnan painopisteet. Samalla myös kartoitettiin muun muassa kulttuurikeskuksen yleisötilojen esteettömyyteen ja saavutettavuuteen yleisesti liittyvät palvelut ja kehittämistavoitteet.

Selonteossa edellytetään, että vammaisilla henkilöillä on oltava mahdollisuus osallistua julkisiin taide- ja kulttuuritapahtumiin yhdenvertaisesti muiden kanssa. Lisäksi on tuettava vammaisten ihmisten mahdollisuuksia toimia kulttuurin tekijöinä, esimerkiksi kuvataiteilijoina, näyttelijöinä, kirjailijoina tai muusikkoina.

Käytännön toiminnassa kaupungin kulttuurivirastot seuraavat kaupungin linjauksia esteettömyyden toteuttamiseksi kulttuuritiloissa ja -tapahtumissa. Tässä työssä julkisen hallinnon, vammaisjärjestöjen ja kolmannen sektorin yhteistyö on tärkeää, jotta voidaan vastata erityisryhmien tarpeisiin saavutettavuuden ja esteettömyyden toteuttamisessa. Kulttuurivirastojen ja kirjaston toiminnassa otetaan huomioon vammaispoliittisessa selonteossa esitetyt kehittämistavoitteet.

Sosiaalilautakunta toteaa lisäksi, että vammaispolitiikan keskeisenä tavoitteena on kaikkien kansalaisten tasa-arvoinen mahdollisuus elää, osallistua ja toimia yhdessä muiden kanssa siellä, missä muutkin samanikäiset ihmiset toimivat. Helsingin kaupungin hyväksymät vammaispolitiikan periaatteet ovat esteettömyyden, saavutettavuuden, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden turvaaminen kaikille kuntalaisille. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että kaikki eri hallintokunnat ottavat vastuun tavoitteiden toteutumisesta omassa toiminnassaan ja että kukin hallintokunta sisällyttää myös vammaispoliittiset linjaukset omiin strategioihinsa ja toteuttamissuunnitelmiinsa.

Helsingin kaupungin kulttuuristrategiassa vuodelta 2011 on linjattu, että vammaisten kaupunkilaisten kulttuuritoimintaan osallistumista tuetaan osana kehittämistyötä. Sosiaalilautakunta korostaa, että kulttuuritoiminnan kehittämistyössä eri erityisryhmät kuten aisti- ja liikuntavammaiset tai kehitysvammaiset henkilöt tulee ottaa huomioon paitsi palvelujen käyttäjänä myös toiminnan suunnittelijoina ja tuottajina.

Sosiaalilautakunta ymmärtää esteettömyyden laaja-alaisesti. Esteettömyydellä ei tarkoiteta pelkästään fyysistä esteettömyyttä vaan sitä, että esimerkiksi näkövammaisen ja kuulovammaisen muun muassa pistekirjoituksen ja induktiosilmukan avulla voi osallistua kulttuuritoimintaan. Laaja-alaisella esteettömyydellä tarkoitetaan myös sitä, että tieto ja tuntemus vammaisista kasvavat. Asenne, sosiaalinen esteettömyys ja vammaisten henkilöiden voimavarat tulisi ottaa huomioon kaikessa suunnittelussa, päätöksenteossa ja toteutuksessa. Hyvinä esimerkkeinä esteettömästä kulttuuritarjonnasta voidaan mainita näkövammaisille suunnatut Ateneumin taidenäyttelyt tai kuulovammaisten taiteilijoiden rap-konsertit. Fyysisen esteettömyyden edistämiseksi kaupunginhallituksen perustama Esteetön Helsinki -projekti (myöhemmin Helsinki kaikille -projekti) on tehnyt merkittävää työtä fyysisten esteiden poistamiseksi taidelaitoksista. Näistä voidaan mainita muun muassa kuulovammaisten induktiosilmukat, näkövammaisten opasteet, hissit ja luiskat. Esteettömyystyö on siirtynyt vuoden 2012 alusta kaupungin normaaliksi toiminnaksi, jonka tueksi kaupunginhallitus perusti eri hallintokunnista sekä vammais- ja vanhusneuvostosta muodostetun neuvottelukunnan.

Vammaispoliittisessa selvityksessä todetaan, että kestävä vammaispolitiikan toteuttaminen Helsingissä edellyttää tiivistä yhteistyötä eri hallintokuntien kesken sekä jatkuvaa keskustelua painopisteistä ja tarkoituksenmukaisista toteuttamistavoista. Vammaispoliittisten tavoitteiden seuranta vaatii jokaisessa hallintokunnassa aktiivisia toimia, jotka sisältyvät kaupungin tavanomaiseen toiminta- ja taloussuunnitteluun. Päätösten vammaispoliittiset vaikutukset tulee arvioida etukäteen kaikessa päätöksenteossa. Eri hallintokunnissa olisi syytä luoda omat päätöksentekoa koskevat vammaispoliittiset painopisteet ja lähiajan toteutustavoitteet. Samalla pitäisi kartoittaa toimialueen toiminta, esteettömyys sekä palvelujen saavutettavuus ja niissä esiintyvät ongelmakohdat vammaisten kuntalaisten kannalta. Kartoituksen perusteella hallintokunnat kykenevät laatimaan itselleen säännöllisesti päivitettävän kirjallisen vammaispoliittisen toteuttamissuunnitelman.

Sosiaalivirasto on edistänyt vammaisten kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia kulttuurielämään. Kehitysvammaisten palveluissa on tehty yhteistyötä useiden taidealan toimijoiden kanssa.

Sosiaalivirasto toteutti kulttuuriasiainkeskuksen, järjestöjen ja palvelun tuottajien kanssa vuosina 2009 ja 2010 mittavat, suurelle yleisölle kohdenneet taidetapahtumat Esplanadin puistossa ja Savoy-teatterissa.

Vuonna 2011 sosiaalivirastolla oli sopimus Kansallisteatterin Kiertuenäyttämön kanssa. Kiertuenäyttämö vei osallistavia teatteriesityksiä vammaistyön toimintayksiköihin.

Taidepainotteisella toiminnalla on tärkeä sija sekä sosiaaliviraston omissa että ostopalvelukumppaneiden palveluissa. Omissa palveluissa on toteutettu esimerkiksi Tyynelän toimintakeskuksen muotiprojekti Malmi-talolle, Pasilan toimintayksikön teatteriprojektit kaupunginteatterin Pasilan Studiassa ja Seinäjoen harrastajateatterikesässä. Edelleen Pasilan toimintakeskuksessa on toteutettu yhteisötaiteellinen kiertävä valokuvaprojekti. Ostopalvelukumppaneilla on menossa useita kehitysvammaisten henkilöiden taidehankkeita. Lisäksi sosiaalivirasto avustaa taloudellisesti järjestöjen taidepainotteisia hankkeita.

Yksittäisen vaikeavammaisen tai kehitysvammaisen kuntalaisen osallistumismahdollisuuksia sosiaalivirasto tukee tarvittaessa vammaispalvelulain, kehitysvammalain tai sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla ja tukitoimenpiteillä.

Esittelijä katsoo, että vammaisten kaupunkilaisten osallistuminen tasavertaisina toimijoina kulttuuritoimintaan on osa jatkuvaa kehittämistyötä. Kehitystyötä ohjaavat jo nyt muutaman vuoden sisällä tehdyt selvitykset: Vammaispoliittinen selonteko (2010) ja Helsingin kaupungin kulttuuristrategia (2011).

Edellä esitetyn perusteella erillistä suunnitelmaa, jolla turvattaisiin eri tavoin vammaisten henkilöiden osallisuus ja esteetön pääsy kulttuuritapahtumiin ei tarvita, koska eri hallintokunnilla on rakenteet vammaisten yhdenvertaisen osallistumisen turvaamiseksi, jota muun muassa kulttuuristrategian puitteissa jatkuvasti kehitetään. Vammaisasiamiehellä on yhtenevä näkemys sosiaalilautakunnan kanssa erillisen suunnitelman tarpeettomuudesta.

Helsingin kaupungilla on käytössä myös uusi verkkopalvelu, josta voi tarkistaa, miten eri rakennuksiin päästään esteettömästi. Helsingin kaupunki sai Smart Cities palkinnon tästä palvelusovelluksesta Barcelonassa marraskuun alussa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683

03.12.2012

Sj/6

hannu.hyttinen(a)hel.fi

Päätöshistoria

Sosiaalilautakunta 21.08.2012 § 289

HEL 2011-010813 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa asiasta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

Sosiaalilautakunta pitää erittäin tärkeänä, että kaikilla kuntalaisilla on yhdenvertainen mahdollisuus osallistua kulttuuritoimintaan.

Sosiaalilautakunta toteaa, että vammaispolitiikan keskeisenä tavoitteena on kaikkien kansalaisten tasa-arvoinen mahdollisuus elää, osallistua ja toimia yhdessä muiden kanssa siellä, missä muutkin samanikäiset ihmiset toimivat. Helsingin kaupungin hyväksymät vammaispolitiikan periaatteet ovat esteettömyyden, saavutettavuuden, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden turvaaminen kaikille kuntalaisille. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että kaikki eri hallintokunnat ottavat vastuun tavoitteiden toteutumisesta omassa toiminnassaan ja että kukin hallintokunta sisällyttää myös vammaispoliittiset linjaukset omiin strategioihinsa ja toteuttamissuunnitelmiinsa.

Helsingin kaupungin kulttuuristrategiassa vuodelta 2011 on linjattu, että vammaisten kaupunkilaisten kulttuuritoimintaan osallistumista tuetaan osana kehittämistyötä. Sosiaalilautakunta korostaa, että kulttuuritoiminnan kehittämistyössä eri erityisryhmät kuten aisti- ja liikuntavammaiset tai kehitysvammaiset henkilöt tulee ottaa huomioon paitsi palvelujen käyttäjänä myös toiminnan suunnittelijoina ja tuottajina.

Helsingin kaupungin Vammaispoliittinen selvitys valmistui keväällä 2010 usean eri hallintokunnan välisenä yhteistyönä. Tällöin kartoitettiin kaupungin hallintokuntien ja virastojen vammaispoliittisia tavoitteita ja toiminnan painopisteitä sekä tilojen ja toimintojen esteettömyyttä.

Sosiaalilautakunta ymmärtää esteettömyyden laaja-alaisesti. Esteettömyydellä ei tarkoiteta pelkästään fyysistä esteettömyyttä vaan sitä, että esimerkiksi näkövammaisen ja kuulovammaisen muun muassa pistekirjoituksen ja induktiosilmukan avulla voi osallistua kulttuuritoimintaan. Laaja-alaisella esteettömyydellä tarkoitetaan myös

sitä, että tieto ja tuntemus vammaisista kasvavat. Asenne, sosiaalinen esteettömyys ja vammaisten henkilöiden voimavarat tulisi ottaa huomioon kaikessa suunnittelussa, päätöksenteossa ja toteutuksessa. Hyvinä esimerkkeinä esteettömästä kulttuuritarjonnasta voidaan mainita näkövammaisille suunnatut Ateneumin taidenäyttelyt tai kuulovammaisten taiteilijoiden rap-konsertit. Fyysisen esteettömyyden edistämiseksi kaupunginhallituksen perustama Esteetön Helsinki -projekti (myöhemmin Helsinki kaikille -projekti) on tehnyt merkittävää työtä fyysisten esteiden poistamiseksi taidelaitoksista. Näistä voidaan mainita muun muassa kuulovammaisten induktiosilmukat, näkövammaisten opasteet, hissit ja luiskat. Esteettömyystyö on siirtynyt vuoden 2012 alusta kaupungin normaaliksi toiminnaksi, jonka tueksi kaupunginhallitus perusti eri hallintokunnista sekä vammais- ja vanhusneuvostosta muodostetun neuvottelukunnan.

Vammaispoliittisessa selvityksessä todetaan, että kestävä vammaispolitiikan toteuttaminen Helsingissä edellyttää tiivistä yhteistyötä eri hallintokuntien kesken sekä jatkuvaa keskustelua painopisteistä ja tarkoituksenmukaisista toteuttamistavoista. Vammaispoliittisten tavoitteiden seuranta vaatii jokaisessa hallintokunnassa aktiivisia toimia, jotka sisältyvät kaupungin tavanomaiseen toiminta- ja taloussuunnitteluun. Päätösten vammaispoliittiset vaikutukset tulee arvioida etukäteen kaikessa päätöksenteossa. Eri hallintokunnissa olisi syytä luoda omat päätöksentekoa koskevat vammaispoliittiset painopisteet ja lähiajan toteutustavoitteet. Samalla pitäisi kartoittaa toimialueen toiminta, esteettömyys sekä palvelujen saavutettavuus ja niissä esiintyvät ongelmakohdat vammaisten kuntalaisten kannalta. Kartoituksen perusteella hallintokunnat kykenevät laatimaan itselleen säännöllisesti päivitettävän kirjallisen vammaispoliittisen toteuttamissuunnitelman.

Sosiaalivirasto on edistänyt vammaisten kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia kulttuurielämään. Kehitysvammaisten palveluissa on tehty yhteistyötä useiden taidealan toimijoiden kanssa. Sosiaalivirasto toteutti kulttuuriasiakeskusten, järjestöjen ja palvelun tuottajien kanssa vuosina 2009 ja 2010 mittavat, suurelle yleisölle kohdenneet taidetapahtumat Esplanadin puistossa ja Savoy-teatterissa.

Vuonna 2011 sosiaalivirastolla oli sopimus Kansallisteatterin Kiertuenäyttämön kanssa. Kiertuenäyttämö vei osallistavia teatteriesityksiä vammaistyön toimintayksiköihin.

Taidepainotteisella toiminnalla on tärkeä sija sekä sosiaaliviraston omissa että ostopalvelukumppaneiden palveluissa. Omissa palveluissa on toteutettu esimerkiksi Tyynelän toimintakeskuksen muotiprojekti

Malmi-talolle, Pasilan toimintayksikön teatteriprojektit kaupunginteatterin Pasilan Studiassa ja Seinäjoen harrastajateatterikesässä. Edelleen Pasilan toimintakeskuksessa on toteutettu yhteisötaiteellinen kiertävä valokuvaprojekti. Ostopalvelukumppaneilla on menossa useita kehitysvammaisten henkilöiden taidehankkeita. Lisäksi sosiaalivirasto avustaa taloudellisesti järjestöjen taidepainotteisia hankkeita.

Yksittäisen vaikeavammaisen tai kehitysvammaisen kuntalaisen osallistumismahdollisuuksia sosiaalivirasto tukee tarvittaessa vammaispalvelulain, kehitysvammalain tai sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla ja tukitoimenpiteillä.

Edellä esitetyn perusteella erillistä suunnitelmaa, jolla turvattaisiin eri tavoin vammaisten henkilöiden osallisuus ja esteetön pääsy kulttuuritapahtumiin ei tarvita, koska eri hallintokunnilla on rakenteet vammaisten yhdenvertaisen osallistumisen turvaamiseksi, jota muun muassa kulttuuristrategian puitteissa jatkuvasti kehitetään. Vammaisasiamiehellä on yhtenevä näkemys sosiaalilautakunnan kanssa erillisen suunnitelman tarpeettomuudesta.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Tuula Poikonen, vammaistyön päällikkö, puhelin: 310 43149
tuula.poikonen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta 12.06.2012 § 106

HEL 2011-010813 T 00 00 03

Päätös

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta näkee kulttuuri toiminnan saavutettavuuden ensisijaisen tärkeänä. Kunnalla ja valtiolla on laaja yhteinen vastuu palvelujen tuottamisesta. Kulttuuritarjonnan suunnittelussa toteutetaan saavutettavuuden periaatteita edistämällä kaikkien kaupunkilaisten mahdollisuutta osallistua ja käyttää kulttuuripalveluita mahdollisimman helposti ja esteettömästi. Saavutettavuuden turvaamiseen kuuluu sellaisten esteiden poistaminen, jotka liittyvät aisteihin, tiedotukseen, ymmärtämiseen, asenteisiin, fyysisiin tai taloudellisiin tekijöihin sekä päätöksentekoon.

Helsingin kaupunki edistää eri hallintokuntien yhteisin toimin monin tavoin vammaisten kaupunkilaisten mahdollisuuksia osallistua kulttuuritapahtumiin sekä tuottaa itse taidetta ja kulttuuria.

Helsingin kaupunginhallituksen aloitteesta valmistui puolitoista vuotta sitten kaupungin virastojen yhteinen Vammaispoliittinen selonteko (2010). Selonteon valmistumista edelsi puolen vuoden mittainen selvitystyö, jossa eri virastojen nykytilanne esteettömyyden ja vammaispalvelujen osalta kartoitettiin saavutuksineen ja puutteineen. Yhdessä vammaisia henkilöitä edustavien järjestöjen kanssa selvitettiin, mitkä ovat Helsingin vammaispolitiikan keskeiset tavoitteet ja toiminnan painopisteet. Samalla myös kartoitettiin muun muassa kulttuurikeskuksen yleisötilojen esteettömyyteen ja saavutettavuuteen yleisesti liittyvät palvelut ja kehittämistavoitteet.

Selonteossa edellytetään, että vammaisilla henkilöillä on oltava mahdollisuus osallistua julkisiin taide- ja kulttuuritapahtumiin yhdenvertaisesti muiden kanssa. Lisäksi on tuettava vammaisten ihmisten mahdollisuuksia toimia kulttuurin tekijöinä, esimerkiksi kuvataiteilijoina, näyttelijöinä, kirjailijoina tai muusikkoina.

Käytännön toiminnassa kaupungin kulttuurivirastot seuraavat kaupungin linjauksia esteettömyyden toteuttamiseksi kulttuuritiloissa ja -tapahtumissa. Tässä työssä julkisen hallinnon, vammaisjärjestöjen ja kolmannen sektorin yhteistyö on tärkeää, jotta voidaan vastata erityisryhmien tarpeisiin saavutettavuuden ja esteettömyyden toteuttamisessa. Kulttuurivirastojen ja kirjaston toiminnassa otetaan huomioon vammaispoliittisessa selonteossa esitetyt kehittämistavoitteet.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta näkee, että vammaisten kaupunkilaisten osallistuminen tasavertaisina toimijoina kulttuuritoimintaan on osa jatkuvaa kehittämistyötä. Kehitystyötä ohjaavat jo nyt muutaman vuoden sisällä tehdyt selvitykset: Vammaispoliittinen selonteko (2010) ja Helsingin kaupungin kulttuuristrategia (2011). Näin ollen uuden selvityksen ja suunnitelman tekoon ei nähdä tällä hetkellä tarvetta.

Esittelijä

vs. kulttuurijohtaja
Veikko Kunnas

Lisätiedot

Jenni Varho, kulttuurisuunnittelija, puhelin: 310 37842
jenni.varho(a)hel.fi